
Gezamenlijk briefadvies

Implementatie batterijenverordening (UPV)

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

Datum van goedkeuring 27/01/2025

Datum goedkeuring SERV 27/01/2025

Volgnummer 25 | 004

Coördinator + e-mailadres Ine Baetens, ine.baetens@minaraad.be

Co-auteur + e-mailadres Annick Lamote, alamote@serv.be

Bezoekersadres Minaraad

Herman Teirlinckgebouw
Havenlaan 88
1000 Brussel
T 02 558 01 30
E info@minaraad.be
www.minaraad.be

Jo Brouns
Vlaams minister van Omgeving en
Landbouw
Seven- 7^e verdieping
Koning Albert II- laan 7
1210 Sint-Joost-Ten-Node

Uw bericht van

23 december 2024

Datum

27 januari 2025

Uw kenmerk

24-888

Contact e-mail

Jan.verheeke@minaraad.be

Ons kenmerk

01/K2/2024/044 – advies 25|004

Contact telefoon

02.5580136

Mijnheer de minister,

Op 23 december 2024 ontvingen de Minaraad en de SERV uw adviesvraag over het dossier ‘besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen’.

Deze wijzigingen kaderen in de implementatie van de Europese ‘Verordening inzake batterijen en afgedankte batterijen’¹. De verordening wijzigt de ‘Richtlijn betreffende het afvalstoffenbeheer’², de ‘Verordening betreffende markttoezicht en conformiteit van producten’³ en de ‘Richtlijn inzake batterijen en accu's, alsook afgedankte batterijen en accu's' van 2006⁴.

De verordening is rechtstreeks van toepassing, maar vraagt wel een aanpassing van de Vlaamse wetgeving daar waar deze niet conform is met de verordening. Daarnaast hebben de lidstaten een aantal verplichtingen die het Vlaams Gewest onder andere vertaalt in deze wijzigingen.

1. Situering

Op 12 juli 2023 keurden het Europees Parlement en de Raad van Europa de Verordening inzake batterijen en afgedankte batterijen goed. Deze verordening wijzigt de Richtlijn betreffende afvalstoffenbeheer⁵ en de Verordening betreffende markttoezicht en de naleving van de wetgeving inzake producten⁶. De Richtlijn inzake de verwijdering van gebruikte batterijen⁷ wordt met ingang van 30 juni 2027 ingetrokken.

¹ Verordening (EU) 2023/1542 van 12 juli 2023

² Richtlijn 2008/98/EG

³ Verordening (EU) 2019/1020

⁴ Richtlijn 2006/66/EG

⁵ Richtlijn 2008/98/EG

⁶ Verordening (EU) 2019/1020

⁷ Richtlijn 2006/66/EG

Het is de bedoeling van deze verordening dat batterijen in de toekomst een lage CO₂-voetafdruk hebben, zo min mogelijk schadelijke stoffen gebruiken, minder grondstoffen nodig hebben uit landen buiten de Europese Unie (EU) en in hoge mate binnen de EU worden ingezameld, hergebruikt en gerecycled.

De verordening bevat regels voor de hele levenscyclus van batterijen. Deze omvatten:

- afvalinzamelingsdoelstellingen voor producenten van draagbare batterijen — 63 % tegen het einde van 2027 en 73 % tegen het einde van 2030;
- afvalinzamelingsdoelstellingen voor batterijen voor lichte vervoermiddelen — 51 % tegen het einde van 2028 en 61 % tegen het einde van 2031;
- doelstellingen voor lithiumterugwinning uit afgedankte batterijen — 50 % tegen het einde van 2027 en 80 % tegen het einde van 2031 — die gewijzigd kunnen worden om rekening te houden met markt- en technologische ontwikkelingen en de beschikbaarheid van lithium;
- doelstellingen voor de terugwinning van kobalt, koper, lood en nikkel — 90 % tegen het einde van 2027 en 95 % tegen het einde van 2031;
- minimumniveaus voor gerecycleerde inhoud voor industriële batterijen, start-, verlichtings- en ontstekingsbatterijen en EV-batterijen — 16 % voor kobalt, 85 % voor lood, 6 % voor lithium en 6 % voor nikkel vanaf 18 augustus 2031;
- recyclingrendementsdoelstellingen — 80 % voor nikkel-cadmium-batterijen, 75 % voor lood-zuur-batterijen, 65 % voor lithium-batterijen en 50 % voor andere afgedankte batterijen, tegen het einde van 2025; voor lood-zuur-batterijen en lithium-batterijen zijn aanvullende hogere doelstellingen vastgesteld vanaf het einde van 2030;
- een vereiste dat draagbare batterijen die in apparaten zijn ingebouwd tegen 2027 verwijderbaar en vervangbaar moeten zijn door de eindgebruiker;
- een vereiste dat batterijen voor lichte vervoermiddelen door een onafhankelijke vakman vervangen moeten kunnen worden.

Voor wat veiligheid, duurzaamheid en etikettering aangaat, het volgende:

- Bedrijven moeten sociale en milieurisico's identificeren, voorkomen en aanpakken die verband houden met de inkoop, verwerking en handel in grondstoffen zoals lithium, kobalt, nikkel en natuurlijk grafiet in hun batterijen.
- De verordening omvat prestatie-, duurzaamheids- en veiligheidscriteria, waaronder beperkingen voor gevaarlijke stoffen zoals kwik, cadmium en lood, en verplichte informatie over de koolstofvoetafdruk van batterijen.
- Informatie en etikettering over zaken als batterijcomponenten en gerecycleerde inhoud zullen verplicht worden gesteld in de vorm van een QR-code en, voor batterijen voor lichte vervoermiddelen, industriële en EV-batterijen, een "batterijpaspoort". De etiketteringsvereisten gelden vanaf 2026 en de QR-code vanaf 2027.

De Minaraad en de SERV verwelkomen het besluit, dat zorgt voor éénduidige wetgeving. Ze formuleren wel een aantal aanbevelingen met concrete suggesties.

2. Aanbevelingen

a) Recyclingsrendementen

Het met wijzigingsartikel 13 in VLAREMA ingevoerde artikel 5.2.7.2., §1, legt minimaal te behalen recyclingsrendementen tegen 31 december 2025 op van 65% voor loodzuurbatterijen en -accu's en

75% voor nikkel-cadmiumbatterijen en -accu's. Dit zijn lagere percentages dan de doelstellingen die in bijlage XII staan van de verordening, met name 75% voor lood-zuurbatterijen en 80% voor nikkel-cadmiumbatterijen. Het Verslag aan de Vlaamse Regering verwijst naar de overgangsbepaling 95b van de verordening, waarbij wordt vastgehouden aan de recyclingsrendementen van de Europese Richtlijn van 2006, die geldig blijven tot 31 december 2025. Dit betekent dat er na eind 2025 plotseling een grote inhaalbeweging nodig zal zijn om de doelstellingen te halen van 2030. Tegen eind 2026 moet meteen 5% tot 10% extra opgehaald worden. De raden zijn van mening dat er nu al moet worden nagedacht over hoe de doelstellingen kunnen worden gehaald, met o.a. aandacht voor de mogelijke 'corrigerende maatregelen'⁸.

Artikel 94 van de verordening voorziet een evaluatie in 2031. De raden vragen aan OVAM om proactief de Europese Commissie te informeren over de naleving van de doelstellingen inzake hergebruiks- en recyclagerendementen. Het zou een meerwaarde zijn om de koploperpositie van het Vlaams Gewest kenbaar te maken en om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in andere lidstaten om beter afzetmarkten te kunnen bepalen. Daarnaast is het belangrijk om lessen te trekken uit ontwikkelingen in de Europese lidstaten om de batterijen-industrie vorm te geven, gelet op het strategisch belang en strategische autonomie.

b) Nadere regels voor het voorkomen van brand

Met artikel 13 van het ontwerpbesluit wordt in VLAREMA, ook een bepaling ingebouwd die toelaat dat de minister nadere regels kan bepalen voor het voorkomen en bestrijden van verhitting en brand, bij de opslag en verwerking van afgedankte batterijen (nieuw artikel 5.2.7.1., vierde lid).

De raden vinden het positief dat we onze afvalverwerkers tegen branden willen beschermen. De bijdrage aan brandpreventie kan nog versterkt worden met volgende twee aanvullingen:

- 1) Een toevoeging van een zevende punt aan het nieuwe artikel 3.4.5.8. van VLAREMA (initiatieven kwalitatieve en kwantitatieve preventie) bv. *"7° bijdragen aan de preventie van batterijbranden door te participeren in initiatieven voor de veilige inzameling en verwerking van batterijen."*
- 2) Een toevoeging, aan het communicatieplan van het nieuwe artikel 3.4.5.9. §3 van VLAREMA, van een element met betrekking tot het informeren van eindgebruikers van batterijen over de positieve bijdrage die ze kunnen leveren aan de preventie van batterijbranden.

Aangezien de federale overheid bevoegdheden heeft inzake de coördinatie en ondersteuning van de brandweerdiensten, is samenwerking nodig met de federale overheidsdiensten over de opslag van gevaarlijke goederen. De raden verzoeken de Vlaamse Regering de bevoegdheidsverdeling uit te klaren en na te gaan welke maatregelen er kunnen getroffen worden om de branden tegen te gaan.

c) Rapportering en administratieve vereenvoudiging

De verordening legt een jaarlijkse rapportering op. Het ontwerpbesluit beschrijft uitvoerig de vereisten en de voorwaarden van de rapportering. Het is voor Minaraad en SERV echter onduidelijk wat OVAM met deze data gaat doen en welke informatie zij zal gebruiken voor maatschappelijke doeleinden.

⁸ Zoals vermeld in het BVR artikel 3.4.5.13. §1. 3° b), p. 17

De raden vragen bij de implementatie aandacht voor administratieve vereenvoudiging. De raden vragen zich af of de administratieve verplichtingen gestroomlijnd kunnen worden op basis van de evaluatie van eerder opgerichte Product Verantwoordelijke Organisaties (PVOs) (zoals FostPlus). Daarnaast vragen de raden om bij de oprichting van de Product Verantwoordelijke Organisatie voldoende transparantie in te bouwen en te zorgen voor een brede participatie van maatschappelijke actoren. De raden bevelen aan te onderzoeken welke de mogelijkheden en voordelen zijn van representatie uit de waardeketen in het bestuur van de PVO.

De raden vragen om de rapportering te stroomlijnen volgens de verplichtingen in de verordening en om bijkomende rapportering te laten verlopen via onderling overleg tussen beheersorganismen, overheid en de betrokken actoren in de waardeketen, dit met bijzondere aandacht voor de verplichtingen opgenomen in volgende artikelen.

- In artikel 3.4.5.2. §2 en §3, wordt verwezen naar de toetsing aan ‘andere toepasselijke milieuwetgeving’ bij de aanvragen tot registratie of goedkeuring, hetgeen ertoe kan leiden dat bijkomende info of data door bedrijven en beheersorganismen zal moeten worden overgemaakt. Dat kan de goedkeuringsperiode van 12 weken in het gedrang brengen.
- In artikel 3.4.5.3 §2, over de voorwaarden waaraan een organisatie voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid moet voldoen, kunnen heel wat bedrijven/producenten met grotere batterijen maar deels beroep doen op beheersorganismen. De raden vragen om de tekst aan te passen om de bedrijven toe te laten de (nieuwe lijst) met informatie met zo weinig mogelijk administratieve last te verzamelen binnen een redelijke termijn door in te zetten op standaardisatie. Dit kan bij voorbeeld door te werken met een template.
- Wat betreft artikel 3.4.5.5 §1, het weigeren van de registratie, vragen de raden meer duidelijkheid over de procedure, de timing en de manier waarop men omgaat met problemen zoals solvabiliteit en ernstige inbreuken op het milieurecht bij aanvragers.
- In artikel 3.4.5.10 §6 5°, betreffende de rapportering door afvalverwerkers, vragen de raden om dubbele rapportering te vermijden en rechtstreeks gebruik te maken van de in de verordening⁹ vereiste rapporten en bijkomende rapportering door de producent of beheersorgaan te vermijden.
- Een aantal artikelen veroorzaken een bijkomende administratieve last voor KMOs, die de werking negatief kunnen beïnvloeden. Het gaat met name om artikel 3.4.5.13 §1 4°, informatie over de ingezamelde afgedankte batterijen en artikel 3.4.5.10 §6, het bijhouden van een afvalstoffenregister.
- Artikel 3.4.5.13 §4, stelt dat indien de maatregelen van individuele producenten of organisaties voor producentenverantwoordelijkheid nemen niet zouden volstaan om de doelstellingen te halen, zij aan OVAM een ontwerpplan met corrigerende maatregelen moeten voorleggen. De raden vragen om voldoende ondersteuning te bieden om efficiënte maatregelen te kunnen uitwerken.
- Artikel 3.4.5.16. §6, bepaalt dat de OVAM voor bepaalde batterijen met loodsamenstelling kan beslissen dat er geen garantie moet worden gesteld. De raden vragen om te onderzoeken of er geen bijstelling nodig is in de artikelen 3.4.5.3. §2 2de alinea 2°, en artikel 3.4.5.4, ten einde de coherentie te bewaren met deze uitzondering.

⁹ Artikel 75 §5, p 71

4. Internationale druk op de Europese en Vlaamse markt

Gezien de recente geopolitieke verschuivingen, met name de beperking van Chinese producten op de Amerikaanse markt en de verschuiving weg van hernieuwbare energie in de Verenigde Staten, zal China naar verwachting de Europese markt in het vizier nemen om export op te drijven. Daardoor zal de Europese markt sterk onder druk gezet worden. De raden vragen om prioritair maatregelen te nemen om de eigen markt te beschermen tegen deze influx van goedkope producten, inclusief (materialen voor en met) batterijen.

Hoogachtend,

Valérie Vandenabeele
Voorzitster Minaraad

Stijn Gryp
Voorzitter SERV